



# Eines per realitzar una exposició virtual

Sessió Màster oficial en Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic Juny 2024

# Sumari

- Conceptes bàsics d'exposició i exposició virtual
- Planificació
- Esquemes d'organització
- Tipus d'exposicions virtuals
- Programaris per realitzar una exposició virtual
- Crèdits d'una exposició virtual
- Drets d'autor i Propietat intel.lectual

# Què és una exposició

- Comunicació pública d'objectes d'interès cultural en què es narra un discurs en base a una interpretació determinada.
- Instrument indispensable de presentació, interpretació i difusió de les col·leccions, objectes d'interès patrimonial i conceptes socioculturals.
- L'exposició és un discurs articulat a partir per exemple, d'un tema central, d'un objecte central singular, d'ordenament cronològic, amb preguntes i respostes, d'una història en primera persona, de jerarquia científica, analogies, etc.

# Exposicions vs exhibicions

Per Burcaw (1975)

- **Exhibició** (*display*) → és **mostrar** (*showing*).
- **Exposició** (*exhibit*) → és una **exhibició** + **interpretació**, o mostrar (*showing*) + explicar/contar (*telling*). Posada en escena dels objectes interpretats amb què es vol explicar i comunicar un relat.

# Què és una exposició virtual

*An online exhibition, also referred to as a virtual exhibition, online gallery, cyber-exhibition, is an exhibition whose venue is cyberspace.*

*Font: Wikipedia*

- **Contingut:** Determinat per la relació amb la disciplina científica i el punt de vista (guió científic). Què és el que explicarem
- **Comunicació:** Resol els problemes referents a la recepció del missatge per part dels visitants. Per a qui ho explicarem.
- **Presentació / disseny:** Aplicació dels coneixements del discurs expositiu. Com ho explicarem

# Exposicions virtuals: planificació

- Què volem explicar, com ho volem explicar i què esperem aconseguir amb el que volem explicar.
- Coneixement del públic
- El disseny de l'exposició ha de ser absolutament crític a l'hora de crear la connexió entre el visitant i el tema que s'exposa, procurant que el públic entri en el context.
- Establir un pla estratègic: **Exhibition brief.**

# Exposicions virtuals: exhibition brief

- Document que serveix per a:
  - Clarificar els papers i tasques de cada persona implicada.
  - Establir l'autoritat en cada fase del projecte.
  - Fixar els procediments a seguir.
- Ha d'incloure:
  - Títol (provisional o definitiu)
  - Naturalesa del projecte (tipus d'exposició, requeriments, etc.)
  - Objectius.
  - Públic o audiència.
  - Política i context (on i com s'inscriu l'exposició dins dels programes de l'entitat i la seva relació amb la seva política. També la importància del tema i la seva relació amb els interessos de la comunitat).

# Exposicions virtuals: **exhibition brief**

- Recursos econòmics i materials disponibles.
- Període de durada (també previsions de reutilització).
- Manteniment (recursos disponibles i necessitats).
- Avaluació (criteris d'avaluació que seran aplicats a l'avaluació del projecte).
- Procediments administratius (honoraris, obligacions, etc., personal intern i extern).

[Exhibitions Development Workshop](#) (Blue Mountains City Council)

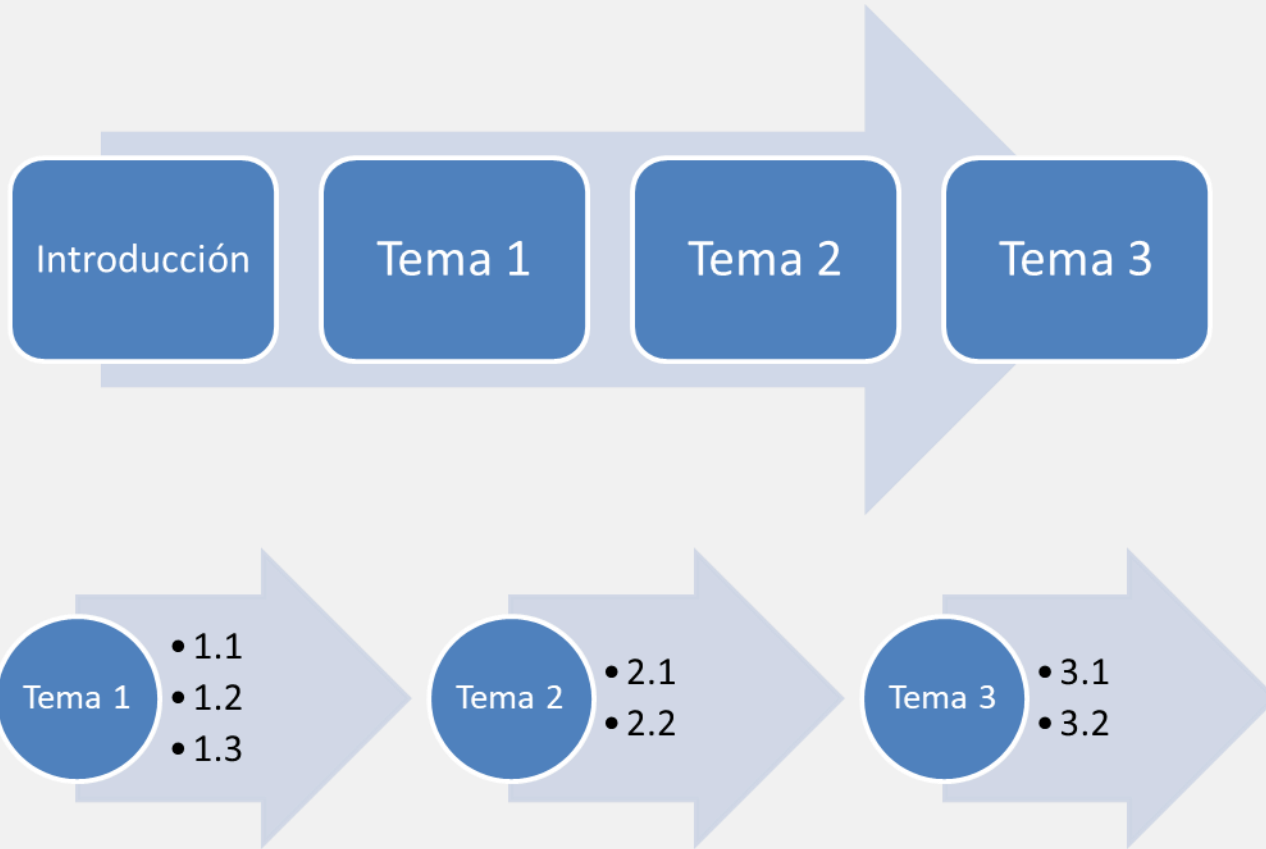
[IMMERSE: The challenge of working below](#) - Exhibition Brief  
(Western Australian Museum)



# Esquemes d'organització

- Com en el cas de les exposicions físiques, hem de pensar en com volem que els nostres visitants circulin a través de les sales virtuals.
- Segons el tema de l'exposició o el missatge que desitgem transmetre, podem valer-nos de diferents esquemes d'organització.

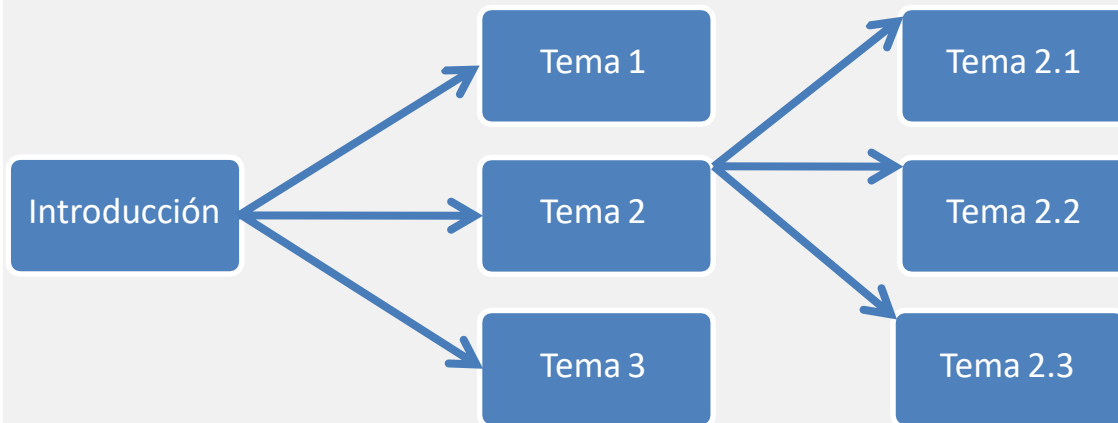
# Esquemes d'organització



**Exemple:** GAIREBÉ 250 ANYS DE MOLIÈRE EN CATALÀ

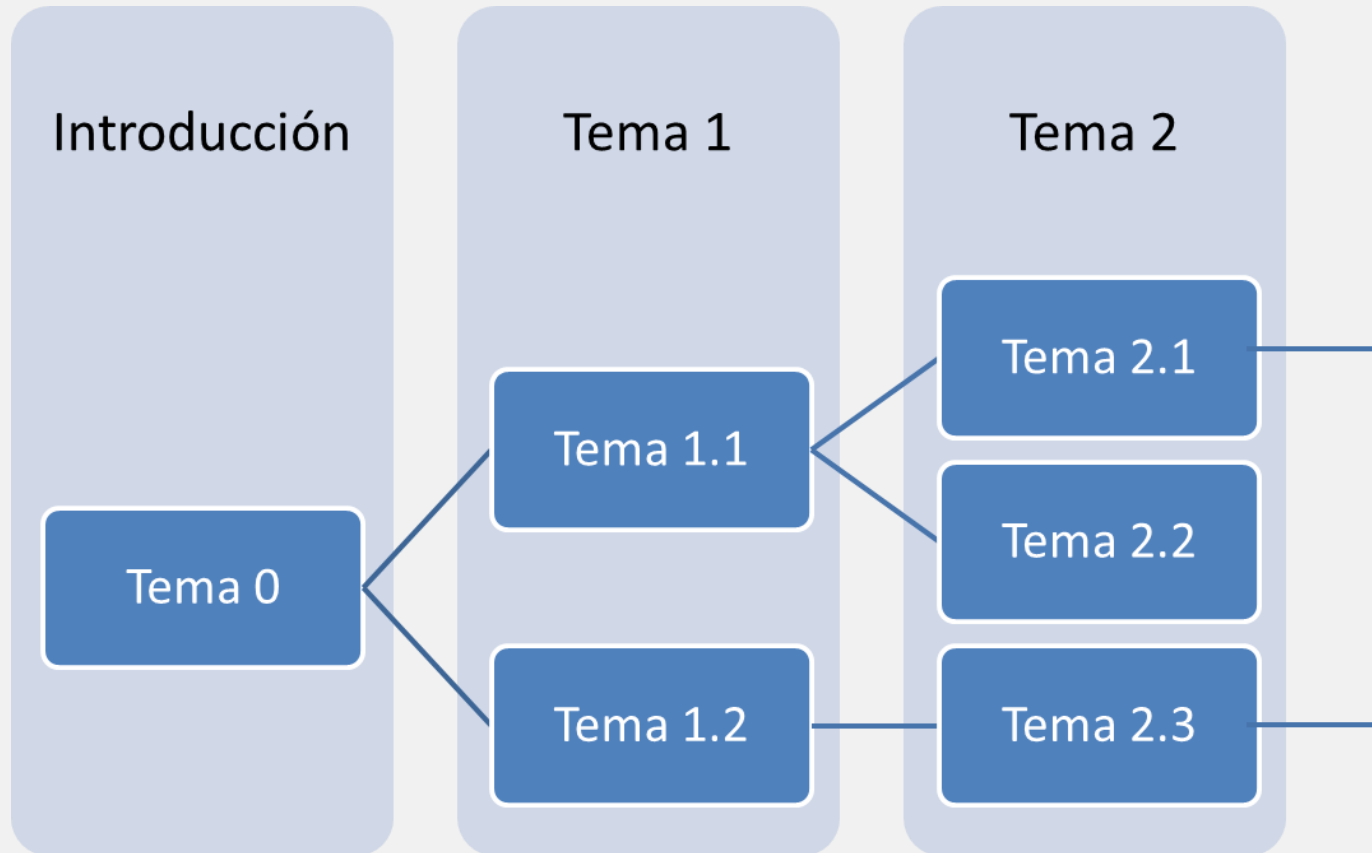
<https://mirades.uab.cat/exposicions/biblioteques/molierencatala>

# Esquemes d'organització



<https://www.museedelaguerre.ca/guerre-de-1812/>

# Esquemes d'organització



# Exposicions virtuals: característiques pròpies

Avantatges:

- Possibilitat d'ampliar el material que es presenta
- Estalvi de costos de producció (assegurances, instal·lació...)
- Capacitat de resoldre problemes de conservació / preservació (tot i que en planteja d'altres)
- Públic més ampli: arribar a molta més gent
- No esta limitada al temps: disponibles les 24 hores del dia.

# Exposicions virtuals: característiques pròpies

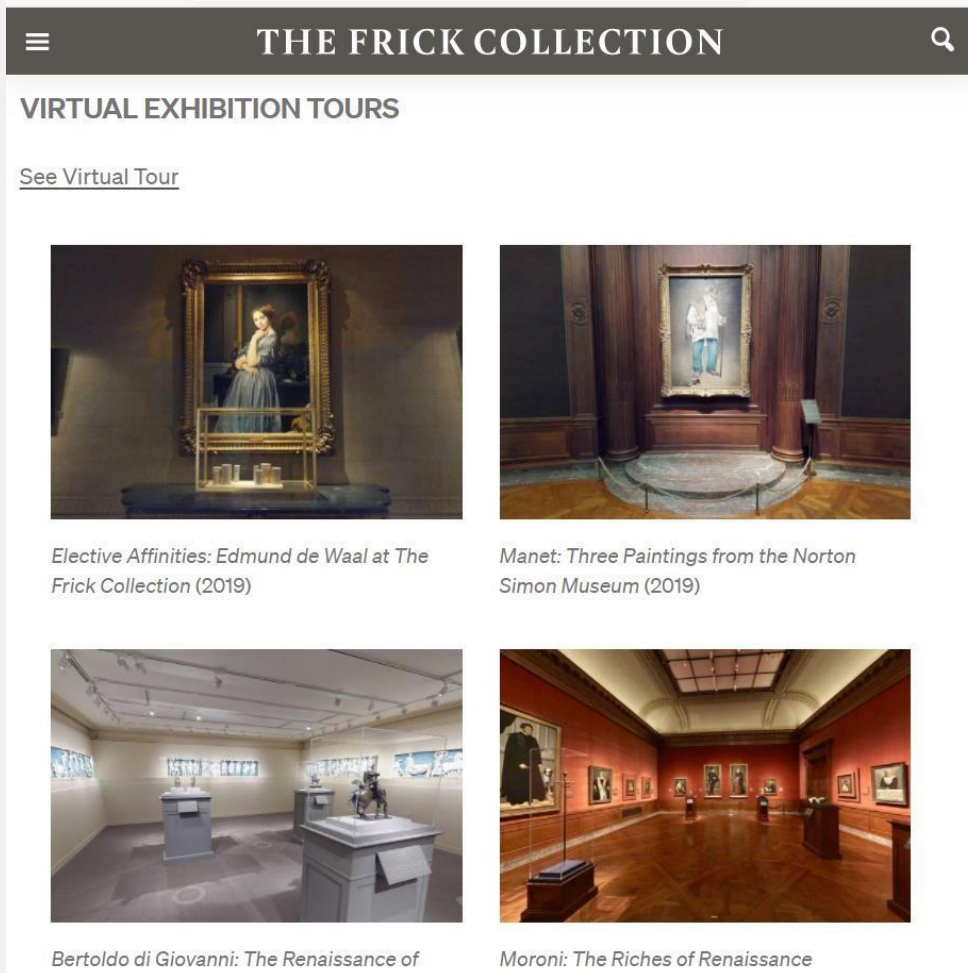
Característiques tècniques:

- **Posicionament / SEO (Search Engine Optimization):** és un procés que té per objectiu augmentar la visibilitat d'un lloc web als motors de cerca, incrementant-ne la posició a la pàgina de resultats.
- **Usabilitat:** capacitat d'un programari perquè l'usuari el pugui entendre i fer servir de manera senzilla i funcional.
- **Accessibilitat:** capacitat de qualsevol pàgina o servei web perquè pugui ser utilitzat per tothom independentment de les seves limitacions personals o derivades de l'entorn des d'on es connecta.
- **Interoperabilitat:** capacitat dels sistemes d'informació, i per extensió dels procediments als quals donen suport, de compartir dades i possibilitar l'intercanvi d'informació i coneixement entre ells

# Tipus d'exposicions

- Exposicions que són una versió en línia d'una exposició física.
- Exposicions que compleixen una funció complementària a l'exposició física.
- Exposicions amb existència autònoma.

# Tipus d'exposicions: versió en línia



The screenshot shows the website for The Frick Collection. At the top, there is a dark navigation bar with a hamburger menu icon on the left, the text "THE FRICK COLLECTION" in the center, and a magnifying glass search icon on the right. Below the navigation bar, the heading "VIRTUAL EXHIBITION TOURS" is displayed. Underneath, there is a link that says "See Virtual Tour". The main content area features four virtual exhibition tour thumbnails arranged in a 2x2 grid. Each thumbnail includes a photograph of an art installation and a caption below it.

THE FRICK COLLECTION

VIRTUAL EXHIBITION TOURS

[See Virtual Tour](#)

*Elective Affinities: Edmund de Waal at The Frick Collection (2019)*

*Manet: Three Paintings from the Norton Simon Museum (2019)*

*Bertoldo di Giovanni: The Renaissance of*

*Moroni: The Riches of Renaissance*

The Frick Collection:

[https://www.frick.org/exhibitions/virtual\\_exhibition\\_tours](https://www.frick.org/exhibitions/virtual_exhibition_tours)



# Tipus d'exposicions: versió en línia



Ilusions – Casa Daros:

<http://www.casadaros.net/es/exhibition/3250/artworks/>

# Tipus d'exposicions: versió en línia

**MoMA**

[Reserve timed tickets](#) [Become a member](#)

[Plan your visit](#) [What's on](#) [Art and artists](#) [Store](#) [Q](#)

## Constantin Brancusi Sculpture

Jul 22, 2018–Jun 15, 2019  
MoMA



Constantin Brancusi  
Sculpture - MoMA:

<https://www.moma.org/calendar/exhibitions/3933>

# Tipus d'exposicions: versió en línia



Virtual Archaeology:

[https://sketchfab.com/lira\\_artefact](https://sketchfab.com/lira_artefact)

# Tipus d'exposicions: funció complementària



## Derby Museum

### CODI QR



App



Código de Barras Bidimensional



Acceso a Contenido Multimedia



Mejoramiento de la Experiencia del Visitante

# Tipus d'exposicions: funció complementària



[https://www.youtube.com/watch?feature=player\\_embedded&v=QomvjLhYbEo](https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=QomvjLhYbEo)

**NFC tags** que permeten emmagatzemar tot tipus de dades i enviar-los de manera passiva, sense necessitat que l'element que transmet les dades estigui connectat a una font d'alimentació.

Article interessant sobre el tema:

<https://mediamusea.com/2013/02/13/tecnologia-nfc/>



# Tipus d'exposicions: continguts

## Exposicions Biblioteques UAB

- Presentació sobre el tema de l'exposició
- Ressenya biogràfica, històrica o temàtica sobre l'exposició
- Estratègies de cerca : catàlegs, bases de dades
- Selecció de llocs web
- Imatges o fotografies il·lustratives
- Crèdits
- Drets de reproducció i comunicació pública

# Tipus d'exposicions: continguts

## Exposicions Biblioteques UAB



The screenshot shows the website interface for the Digital Deposit of Documents (DDD) at the Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). The header includes the UAB logo and the text 'dipòsit digital de documents de la UAB'. A navigation bar contains links for 'Cerca', 'Lliura', 'Ajuda', 'Personalitza', 'Servei de Biblioteques', 'Sobre el DDD', 'Català', 'English', and 'Español'. The main content area is titled 'Exposicions de les Biblioteques UAB' and features a sub-header 'Exposicions de les Biblioteques UAB' with a description: 'Recull les exposicions bibliogràfiques elaborades per les diferents biblioteques de la UAB, moltes de les quals complementen exposicions presencials sobre temes d'actualitat i d'interès universitari. D'entre els continguts més habituals de les exposicions, cal destacar: selecció de bases de dades, enllaços a bibliografia, articles especialitzats, recursos web, fotos, etc.' Below this is a search bar with 494 records, a search button, and a dropdown menu. There are also links for 'Estadístiques d'ús' and 'Els més consultats'. The 'Darreres entrades' section lists a recent entry: 'Exposició "Capbussa't en un mar de curiositats" / Monge, Montserrat (Universitat Autònoma de Barcelona. Biblioteca de Ciència i Tecnologia); Madrona i Bonastre, Mireia; Universitat Autònoma de Barcelona. Biblioteca de Ciència i Tecnologia'. The 'Enfocat a:' section lists various library collections with their respective counts: Biblioteca de Ciència i Tecnologia (87), Biblioteca de Ciències Socials (147), Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General (93), and Biblioteca d'Humanitats (145).

Exposicions  
biblioteques UAB:

<https://ddd.uab.cat/collection/expbib>



# Programari per exposicions

- Google Arts & Culture
  - <https://artsandculture.google.com/>
- Omeka (les biblioteques UAB utilitzen aquesta plataforma)
  - <http://omeka.org/>
- WordPress (la UAB utilitza ara aquesta plataforma)
  - <https://wordpress.com/es/>
    - Exemple: British Museum:  
<http://bristolthebiggerpicture.itponlineexhibitions.org/>
    - <https://wp.wpi.edu/london/projects/2019-projects-spring/british-museum/>

# Altres eines

## ➤ **Realitat augmentada:**

Permet interactuar amb l'obra, mostrant al dispositiu mòbil, tota la informació i detalls que poden ser explorats segons preferències de cada visitant.

<https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2017/realitat-aumentada-museu>

## **Realitat Virtual:**

Simulació per ordinador que aconsegueix crear la sensació que allò representat és real. Sovint es pot interaccionar amb elements que envolten l'usuari.

<https://www.museothyssen.org/thyssenmultimedia/visitas-virtuales>

# Crèdits

- Llicència Creative Commons
- Relació de les persones que han participat en la realització de l'exposició
  - Nom i cognom
  - Correu-e
- Citar les fonts consultades.
- Agraïments

# Llicències Creative Commons

- **Creative Commons:** És una corporació sense ànim de lucre fundada amb l'objectiu d'oferir un tipus de llicències a aquelles persones que volen cedir gratuïtament a tercers drets sobre les seves obres com els ofereix la llei de la propietat intel·lectual.

Pàgina de llicències CC:

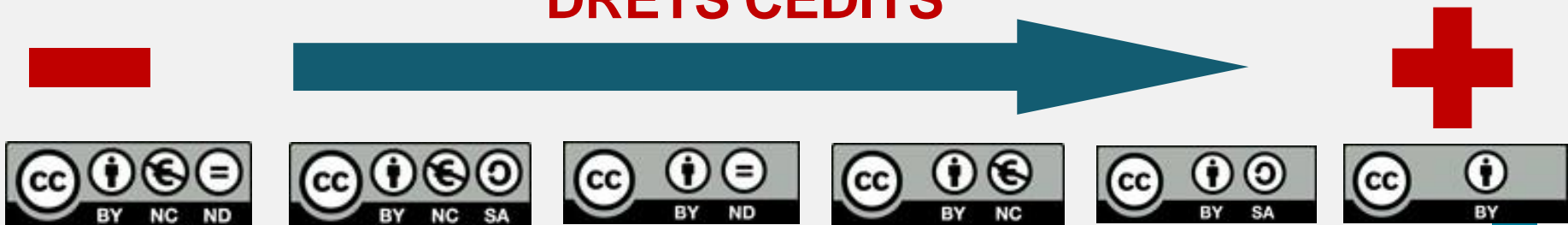
<https://creativecommons.org/share-your-work/licenses/>

Pàgina de llicències CC a la UAB:

<https://webs.uab.cat/dretsautor/category/creative-commons/>

- Després de triar una d'aquestes llicències (<https://chooser-beta.creativecommons.org/>) es generarà un codi per inserir a la vostra publicació digital

## DRETS CEDITS



# Drets d'autor i Propietat intel·lectual

- Es consideren recursos audiovisuals aquells amb elements visuals i /o auditius. N'hi ha de diferents tipus: imatge (fotografies, dibuixos, mapes, diagrames, etc.), so (música, pronunciació, etc.) i vídeo.
- **Qualsevol recurs audiovisual que es troba a través d'Internet TÉ DRETS D'AUTOR.** Que estigui disponible al web no significa que s'hagi abandonat cap dels drets que la llei li reconeix a l'autor de l'obra (reproducció, distribució, comunicació pública, etc.).
- Com ja hem dit, les imatges que trobeu per Internet tenen drets d'autor i, per tant, es recomana no utilitzar en cap cas fotografies de *Google Imágenes* o altres cercadors similars.

# Drets d'autor i Propietat intel·lectual

Les opcions que existeixen per poder incloure imatges en les exposicions sense risc de vulnerar drets d'autor són:

- Utilitzar imatges amb drets cedits: actualment hi ha imatges de bona qualitat i lliures de quasi tots els drets d'autor. En trobareu en repositoris gratuïts d'imatges que us pot servir de punt de partida. En tot cas heu de tenir present que si us interessa una imatge concreta heu de mirar sempre quina és la seva llicència específica.
- Bancs d'imatges: repositoris de pagament on es poden aconseguir imatges amb una gestió correcta dels drets d'autor i de gran qualitat. Alguns són i StockPhoto, GettyImages, Shutterstock, BigStock, Fotolia, etc.
- Fer vosaltres mateixos les imatges (fotografies, per exemple).

[Recursos audiovisuals i drets d'autor:](#) web amb adreces de repositoris gratuïts d'imatges i sons en lliure accés. També dona instruccions sobre com utilitzar recursos audiovisuals que es troben a Internet sense vulnerar els drets d'autor.

# Dret de cita

**Què és** el dret de cita?



És la facultat que es dóna a qualsevol usuari per incorporar part d'una obra protegida en una de pròpia, de forma limitada, sense haver de demanar autorització a l'autor

**Quan puc fer ús** del dret de cita?



Quan es compleixin aquestes condicions **simultàniament:**

- Amb finalitat docent o investigadora
- Amb finalitat d'il·lustrar explicacions (anàlisi, comentari o judici crític)
- De forma proporcionada (imatges senceres)
- Sobre imatges i textos ja divulgats
- Citant font i autor del document original

# Drets d'autor: què podem fer

- ✓ Utilitzar fragments de textos per incloure a l'exposició, sempre citant l'autoria : dret de cita
- ✓ Utilitzar obres d'art plàstiques (pintures, dibuixos, plànols, escultures...) o de fotografies íntegrament per a il·lustrar les exposicions, sempre citant l'autoria.
- ✓ Podeu utilitzar lliurement els textos de lleis i les obres de domini públic (passats 80 anys des de la mort de l'autor).
- ✓ Enllaçar lliurement a qualsevol document o pàgina d'internet sempre que no tingueu coneixement que aquest document o plana d'internet sigui il·lícita o vulneri drets de tercers.



# Drets d'autor: què no podem fer

- ✗ Incloure obres, imatges o fragments d'aquestes en les vostres exposicions sense fer-ne una citació.
- ✗ Penjar directament a la web de l'exposició articles o imatges sense permís de l'autor.

## • I sempre...

- Citeu qualsevol element que afegiu a les vostres exposicions. Consulteu la nostra [pàgina sobre com citar correctament](#).
- Comproveu si cal demanar permís a l'autor per utilitzar els materials que voleu.

# Bibliografia

- Lester, P. (2006). "Is the virtual exhibition the natural successor to the physical?", *Journal of the Society of Archivists*, 27(1), 5-101.
- Carbonell Ferrando, Marina. (2005) "Les exposicions virtuals a la Biblioteca d'Humanitats, una experiència i un servei més que satisfactoris", [Item: Revista de biblioteconomia i documentació](#), No. 39, gener-abril 2005, p. 39-46
- Schubert Foo (2008). "Online virtual exhibitions: concepts and design considerations." *DESIDOC: journal of library and information technology*, Vol. 28, No. 4, July 2008, p. 22-3
- Kalfatovic, Martin R. (2002). *Creating a winning online exhibition : a guide for libraries, archives, and museums*. Chicago : American Library Association.
- Alcaraz, Rubén. [Exposicions virtuals per difondre col·leccions digitals](#) [Presentacions]. [Consulta 02.06.21]

# Gràcies!

[#bibliotequesUAB](#)

